

Δελτίο Τύπου

Έρευνα ΕΒΕΑ «Παλμός ελληνικής επιχειρηματικότητας» - σε συνεργασία με τη Deloitte

Το ΕΒΕΑ, σε συνεργασία με την εταιρεία Deloitte, πραγματοποίησε έρευνα με αντικείμενο την αποτύπωση του αισθήματος του «παλμού» του ελληνικού επιχειρείν, στην οποία κάλεσε τα μέλη του να λάβουν μέρος. Η εν λόγω πρωτογενής έρευνα θα διεξάγεται ανά τρεις μήνες.

Αθήνα, 5 Απριλίου – Η υλοποίηση της έρευνας είχε ως στόχο την αποτίμηση της αναπτυξιακής δυναμικής των επιχειρήσεων – μελών του ΕΒΕΑ, στους κλάδους δραστηριοποίησής τους, κατά το τελευταίο τρίμηνο (Οκτ. – Δεκ. 2023). Ειδικότερα, η εν λόγω έρευνα, που θα επαναλαμβάνεται ανά τρίμηνο, αποσκοπεί στη «χαρτογράφηση» και αποτύπωση του κλίματος που επικρατεί στις επιχειρήσεις του αντίστοιχου οικοσυστήματος, αναδεικνύοντας, παράλληλα, τα βασικά ζητήματα που επηρεάζουν και διαμορφώνουν την ελληνική επιχειρηματικότητα, με έμφαση στην εξαγωγική δραστηριότητα και στην ψηφιακή και πράσινη μετάβασή τους.

Στην πρώτη περίοδο αναφοράς της έρευνας, συμμετείχαν περίπου **200 μικρομεσαίες επιχειρήσεις¹ όλων των κλάδων της οικονομίας και ποικίλων νομικών μορφών**. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συγκροτούν τη συντριπτική πλειονότητα της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ελλάδα και στην παρούσα έρευνα αποτελούν τον «πυρήνα» του δείγματος. Ως εκ τούτου, αποτελούσε προτεραιότητα της συγκεκριμένης έρευνας η καταγραφή των απόψεων της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας γύρω από ευκαιρίες και προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, με έμφαση σε **δύο (2) θεματικές ενότητες: εξαγωγική δραστηριότητα και ψηφιακή / πράσινη μετάβαση**.

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας ανά θεματική περιοχή ανάλυσης:

Εξαγωγική δραστηριότητα

Ως προς την **εξαγωγική τους δραστηριότητα**, είναι θετικό ότι η **μεγάλη πλειονότητα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων** έχουν ή σκοπεύουν να αποκτήσουν **εξαγωγική δραστηριότητα** και εμφανίζονται πιο εξωστρεφείς από τις πολύ μικρές. Σε αυτό το πλαίσιο, περίπου **2 στις 3 εξαγωγικές επιχειρήσεις** εξάγουν σε **1-10 αγορές σήμερα**. Σε επίπεδο κλάδου, ιδιαίτερα αναπτυγμένη εξαγωγική δραστηριότητα ή πρόθεση για απόκτησή της, έχουν οι επιχειρήσεις των κλάδων του **χονδρικού εμπορίου** και της **μεταποίησης**, ενώ οι περισσότερες επιχειρήσεις στους κλάδους του **λιανικού εμπορίου**, των **κατασκευών**, των **υπηρεσιών**, των **ΤΠΕ**, δεν έχουν ή δε σκοπεύουν να αποκτήσουν εξαγωγική δραστηριότητα. Ως προς τα σημαντικότερα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις σχετικά με την ανάπτυξη της εξαγωγικής τους δραστηριότητας, εκείνα απορρέουν από **κρίσεις και αναταράξεις στη διεθνή σκηνή** (43%), την **έλλειψη κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού** (37%) και τη **δυσκολία αξιοποίησης πιθανών ευκαιριών** (36%). Ωστόσο, είναι ιδιαίτερα θετικό ότι περίπου το **70% των επιχειρήσεων** διαβλέπουν **σταθερότητα** και **ελαφριά ενίσχυση** της εξαγωγικής τους δραστηριότητας, κατά το προσεχές διάστημα. Είναι αξιοσημείωτο ότι η πλειονότητα των μεσαίων επιχειρήσεων (~60%) δηλώνει ότι θα επέλθει ελαφριά ενίσχυση των εξαγωγών τους.

Ψηφιακή & πράσινη μετάβαση

Αναφορικά με την **ψηφιακή μετάβαση**, για **περισσότερες από 4 στις 5 επιχειρήσεις**, αυτή θεωρείται **πολύ σημαντική** για την εξασφάλιση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και **περισσότερες από 3 στις 5 δηλώνουν ότι διαθέτουν – σε ικανοποιητικό βαθμό – την απαραίτητη τεχνογνωσία** για συναφή θέματα. Είναι ιδιαίτερα

¹ Στο δείγμα συμμετείχαν επιχειρήσεις που κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- **Πολύ μικρές:** Επιχειρήσεις που διαθέτουν από **0 έως 10 άτομα** προσωπικό
- **Μικρές:** Επιχειρήσεις που διαθέτουν από **11 έως 50 άτομα** προσωπικό
- **Μεσαίες:** Επιχειρήσεις που διαθέτουν από **51 έως 250 άτομα** προσωπικό

ενδιαφέρον ότι ο βαθμός σημαντικότητας του ψηφιακού μετασχηματισμού εμφανίζεται ανάλογος του μεγέθους της επιχείρησης – οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις φαίνεται να συγκαταλέγουν την ψηφιακή μετάβαση μεταξύ των πλέον κυριαρχικών στρατηγικών τους, ενώ οι μικρότερες φαίνεται να αναγνωρίζουν σε μικρότερο βαθμό τα οφέλη της ψηφιακής ωριμότητας. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι οι μικροί επιχειρηματίες δεν επενδύουν τόσο εύκολα σε έργα με τα οποία δεν είναι εξοικειωμένοι, γεγονός που συνδέεται με την έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων των στελεχών και εργαζομένων σε αυτές τις επιχειρήσεις.

Σχετικά με την **πράσινη μετάβαση**, είναι μείζονος σημασίας για περίπου το **60% των επιχειρήσεων**, αξιολογώντας ότι το **55% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι δεν διαθέτει την απαραίτητη τεχνογνωσία** σχετικά με θέματα πράσινης μετάβασης, σε ικανοποιητικό βαθμό. Ιδίως οι πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν πολύ πιο περιορισμένη τεχνογνωσία σε θέματα πράσινης μετάβασης. Ως εκ τούτου, φαίνεται πως οι περισσότερες εξ αυτών αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες κατά τη μετάβασή τους σε πιο βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα.

Όσον αφορά στην **επάρκεια των υφιστάμενων κινήτρων** για **ψηφιακές και πράσινες επενδύσεις**, η πλειονότητα των επιχειρήσεων και ιδίως των πολύ μικρών, δεν είναι πολύ ικανοποιημένες. Πιο συγκεκριμένα, **8 στις 10 πολύ μικρές επιχειρήσεις δεν θεωρούν επαρκή** τα κίνητρα που σχετίζονται με τις πράσινες και ψηφιακές επενδύσεις. Συνεπώς, και με δεδομένο ότι υπάρχει διαθέσιμη πληθώρα τέτοιων κινήτρων, γίνεται σαφής η ανάγκη για ενίσχυση των σχετικών δράσεων **διάχυσης και επικοινωνίας**.

Προτάσεις για την ενίσχυση της ελληνικής επιχειρηματικότητας

Στο πλαίσιο της έρευνας, οι εταιρείες κλήθηκαν να παραθέσουν τις προτάσεις τους για την **ενίσχυση της ελληνικής επιχειρηματικότητας**, από τις οποίες προέκυψε ως κύρια ανάγκη των ερωτηθέντων, η **μείωση της γραφειοκρατίας**, ο **εξορθολογισμός της φορολογίας**, η **αντιμετώπιση των πληθωριστικών πιέσεων** και η **σταθεροποίηση του νομικού πλαισίου**. Άλλωστε, η συμμόρφωση με κανονισμούς και διοικητικές διατυπώσεις επηρεάζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις περισσότερο από τις μεγάλες λόγω των περιορισμένων οικονομικών και ανθρώπινων πόρων τους. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατά μέσο όρο, μια μεγάλη εταιρεία δαπανά 1 ευρώ ανά εργαζόμενο για να συμμορφωθεί με το ρυθμιστικό πλαίσιο, μια μεσαία επιχείρηση ξοδεύει περίπου 4 ευρώ και μια μικρή επιχείρηση δαπανά έως και 10 ευρώ².

Επιπλέον, η ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση / τραπεζικό δανεισμό και η μείωση του κόστους χρηματοδότησης αναδεικνύονται σε εξίσου καθοριστικούς παράγοντες για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Παρατηρείται η ανάγκη, επίσης, για περισσότερες δυνατότητες ένταξης των επιχειρήσεων σε προγράμματα ανάπτυξης είτε για ψηφιακό επιχειρείν είτε για πράσινη μετάβαση, έτσι ώστε να συντείνουν στην επίτευξη του μηδενικού περιβαλλοντικού αποτυπώματός τους στο μέλλον.

Εν κατακλείδι

Όπως προκύπτει από την έρευνα, τα κύρια συμπεράσματα μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- Ένα αρκετά **μεγάλο ποσοστό** των ελληνικών επιχειρήσεων **έχουν ή σκοπεύουν να αποκτήσουν εξαγωγική δραστηριότητα**, η οποία, προϊόντος του χρόνου, προβλέπεται **είτε να διατηρηθεί** στα ίδια επίπεδα είτε να **αυξηθεί σε ένα βαθμό** για τις περισσότερες επιχειρήσεις
- Φαίνεται πως **οι επιχειρήσεις δεν έχουν ενστερνιστεί τα δυνητικά οφέλη από την πράσινη μετάβαση** στον ίδιο βαθμό που τα αναγνωρίζουν για την ψηφιακή μετάβαση. Αυτό μπορεί να οφείλεται εν μέρει και στο γεγονός ότι οι **περισσότερες επιχειρήσεις δηλώνουν ότι δεν διαθέτουν την απαραίτητη τεχνογνωσία** σχετικά με **θέματα πράσινης μετάβασης**. Αντιθέτως ο **ψηφιακός μετασχηματισμός αναγνωρίζεται ως σημαντική πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος**

Δεδομένου ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν σημαντικό πυλώνα της ελληνικής παραγωγικής διαδικασίας και έχουν κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη και τον παραγωγικό μετασχηματισμό της οικονομίας, είναι ιδιαίτερα καθοριστικός ο ρόλος της Πολιτείας για την εξασφάλιση ενός ευμενούς περιβάλλοντος για τη συνεχή και απρόσκοπτη ανάπτυξή τους.

² Πηγή: European Commission – Statement 22/5653: A “Relief Package” to give our SMEs a lifeline in troubled waters

Αναφορικά με την έναρξη της έρευνας, η **Πρόεδρος του ΕΒΕΑ, κα Σοφία Κουνενάκη Εφραίμογλου**, δήλωσε τα εξής: «Το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών αναλαμβάνει μια νέα πρωτοβουλία για την αποτύπωση της εικόνας του επιχειρείν, σε κρίσιμα ζητήματα που αφορούν την ανάπτυξη. Η κυλιόμενη αυτή έρευνα σε συνεργασία με την Deloitte θα αποτελέσει το εργαλείο για το σχεδιασμό στοχευμένων δράσεων και υπηρεσιών προς τα μέλη του ΕΒΕΑ, αλλά και για τη διατύπωση τεκμηριωμένων προτάσεων προς την Πολιτεία. Τα ευρήματα της πρώτης έρευνας δείχνουν ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις κατανοούν τις προκλήσεις του σύγχρονου οικονομικού περιβάλλοντος. Αντιλαμβάνονται ότι η εξωστρέφεια, η ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας και πράσινων πρακτικών αποτελούν μονόδρομο για την ανάπτυξή τους. Επιβεβαιώνεται, ωστόσο, η ανάγκη στήριξης και ενθάρρυνσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ώστε να μπορέσουν να συμβαδίσουν με τις εξελίξεις, υπερβαίνοντας εμπόδια και περιορισμούς που σχετίζονται με το μέγεθός τους, όπως το έλλειμμα δεξιοτήτων και τεχνογνωσίας και η δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοδότηση και δίκτυα. Σε αυτή την προσπάθεια εμείς ως ΕΒΕΑ θα κινητοποιηθούμε ακόμη πιο αποτελεσματικά, ενώνοντας δυνάμεις για την προώθηση κατάλληλων παρεμβάσεων και λύσεων. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις ήταν και θα παραμείνουν στον πυρήνα της ελληνικής οικονομίας. Είναι τώρα η στιγμή να τους δώσουμε την ώθηση που χρειάζονται, ώστε να πρωταγωνιστήσουν στην ανάπτυξη του αύριο»

Από την πλευρά της **Deloitte**, ο **κ. Νίκος Χριστοδούλου, Partner, Consulting Leader** σημείωσε: «Τα στοιχεία για την ελληνική μικρομεσαία επιχειρηματικότητα, που αποτελεί την κινητήριου δύναμη της οικονομίας, είναι ενθαρρυντικά. Η μελέτη ανέδειξε την εξωστρέφεια της πλειονότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα, γεγονός που συμβάλλει στην επιτάχυνση της παραγωγικής τους μεγέθυνσης και κατ' επέκταση, στην ενίσχυση της ελληνικής οικονομίας. Επιπλέον, ιδιαίτερα θετικό είναι το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αναγνωρίζουν τη σημασία της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης για την εξασφάλιση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Ωστόσο, διαφαίνεται η ανάγκη περαιτέρω ευθυγράμμισης, ιδίως των πολύ μικρών επιχειρήσεων, με πιο βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα. Ως Deloitte, αναμένουμε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τους επόμενους «κύκλους» της έρευνας και είμαστε αισιόδοξοι ότι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα θα συνεχίσουν να παρουσιάζουν τέτοια σημάδια ανάκαμψης, συμβάλλοντας, έτσι, σημαντικά, στην ανοδική πορεία της ελληνικής οικονομίας».